

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Кваліфікаційна робота магістра

на тему:

«СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ»

Виконала: здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня
вищої освіти,
Т1-М22 групи
спеціальності: 242 Туризм
денної форми навчання
Крістіна МЕЩИШИНА

Науковий керівник:
кандидат історичних наук, доцент кафедри
туризму та готельно-ресторанної справи
Богдана ОПРЯ

Кам'янець-Подільський – 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ТУРИЗМІ.....	7
1.1. Інновації та сучасні технології як основа розвитку туризму.....	7
1.2. Сучасні інформаційні технології у туристичній галузі.....	17
1.3. Шляхи впровадження сучасних технологій в сфері туризму.....	23
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ.....	34
2.1. Специфіка інформаційного забезпечення в сфері туризму.....	34
2.2. Розвиток інноваційних технологій та їх використання у туризмі.....	41
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТУРИЗМІ.....	52
3.1. Наслідки пандемії COVID-19 для туристичної галузі.....	52
3.2. Інноваційна модель розвитку ринку туристичних послуг.....	60
3.3. Перспективи розвитку туристичної галузі.....	68
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	90

ВСТУП

Актуальність теми. Туристичний ринок досить динамічний і за сприятливих умов він демонструє рівень зростання, котрий недосяжний для інших галузей економіки. Втім, у разі загрози (останніми роками це спочатку пандемія, а далі – війна), цей ринок виявляє і високу вразливість, а вчорашній ріст змінюється спадом. Вищевказані негативні чинники стосуються не лише України, а мають глобальний характер.

Пандемія COVID-19, яка виникла в Китаї у 2019 році і швидко розповсюдилася в світі, залишила помітний слід на сфері туризму, який раніше не спричиняла навіть найглибша криза. Ця пандемія призвела до значних труднощів для світової економіки, спричинила зупинку міжнародних подорожей і суттєво погіршила становище туристичної галузі, яка для мільйонів людей є ключовим джерелом працевлаштування, доходу для бюджету і валютних надходжень. Війна практично повністю припиняє міжнародний туризм, що ми бачимо на сьогодні знову ж таки не лише в Україні, але й на Близькому Сході.

Втім, нові виклики перед туристичною сферою змішують шукати й шляхи для їх подолання. Туризм – це галузь, яка постійно знаходиться у перших рядах у процесі впровадження передових інноваційних технологій. Туризм є піонером і, в певному сенсі, експериментатором у впровадженні сучасних технологій, неперервно трансформує свої підходи до надання послуг і форми їх пропозиції, створюючи сприятливі умови для розвитку. Сучасний туризм неможливо уявити без Інтернету, мобільних додатків, онлайн-бронювання і багато чого іншого. Сучасні технології приходять у туризм не через адміністративний тиск чи чиїсь вольові розпорядження. Вони приходять на вимогу часу, оскільки за інших умов туристичні підприємства просто не виживуть у жорсткій конкуренції.

Пандемія та війна ще більше посилили конкуренцію в туристичній галузі, а тому переможцями на ринку туристичних послуг стануть лише ті

підприємства, котрі активно запроваджують нові сучасні інноваційні технології. З цієї причини вивчення цих технологій, специфіки їх впровадження на практиці є вкрай важливим, що й зумовлює актуальність теми роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконана у контексті тематики, яку розробляє кафедра туризму та готельно-ресторанної справи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Метою дослідження є комплексне дослідження сучасних технологій на ринку туристичних послуг.

Для досягнення мети потрібно розв'язати такі **завдання**:

- охарактеризувати інновації та сучасні технології як основу розвитку туризму;
- визначити сучасні інформаційні технології у туристичній галузі;
- охарактеризувати шляхи впровадження сучасних технологій в сфері туризму;
- окреслити специфіку інформаційного забезпечення в сфері туризму;
- оцінити розвиток інноваційних технологій та їх використання у туризмі;
- виявити наслідки пандемії COVID-19 для туристичної галузі;
- охарактеризувати інноваційну модель розвитку ринку туристичних послуг;
- окреслити перспективи розвитку туристичної галузі.

Об'єктом дослідження є ринок туристичних послуг.

Предметом дослідження є сучасні технології на туристичному ринку України.

Методи та методологія дослідження. Методологічна база роботи ґрунтується на принципах об'єктивності, системності, науковості. Для вивчення функцій, визначення особливостей, основних тенденцій і

перспектив розвитку туристичної галузі в Україні був використаний структурно-функціональний аналіз. За допомогою системного підходу досліджено інноваційні технології як взаємодіючий механізм з туристичним середовищем. Інституціональний підхід був використаний для ідентифікації інститутів, що впливають на розвиток туризму, такі як держава, громадські організації та ЗМІ. Методи соціології використовувалися для дослідження соціально-політичних наслідків впровадження сучасних технологій у туристичний бізнес. Порівняльний метод допоміг виявити загальні та специфічні характеристики та порівняти тенденції розвитку туристичної сфери в Україні і за кордоном.

Елементи наукової новизни одержаних результатів полягають у розробці теми, яка недостатньо вивчена, оскільки стосується сучасних процесів на ринку туристичних послуг. Було здійснено дослідження та опис окремих теоретичних аспектів використання інноваційних технологій у сфері туризму; проведено аналіз інноваційних підходів до забезпечення інформацією в галузі туризму; визначено перспективи розвитку сучасних технологій у сфері туристичної діяльності в умовах пандемії.

Практичне значення одержаних результатів. полягає у тому, що дипломна робота створює основу для подальших теоретичних досліджень в сфері розвитку сучасних технологій в туристичній діяльності в Україні в умовах пандемії. Вона може служити джерелом для розробки загальних і спеціальних курсів в закладах вищої освіти, а також бути використана при створенні підручників і навчальних посібників для професійної підготовки фахівців у галузі туризму та готельно-ресторанної справи.

Окремі висновки та рекомендації, викладені в роботі, можуть стати у нагоді для використання органами державної влади у практичній сфері, яка пов'язана з розвитком сучасних технологій у туристичній галузі.

Апробація результатів дослідження здійсненна шляхом обговорення на попередньому захисті на кафедрі туризму та готельно-ресторанної справи, а також у результаті виголошення окремих її положень на студентській

науковій конференції навесні 2023 р.

Публікації. Окремі тези та напрацювання дипломної роботи були викладені у статті «Сучасні системи та технології на туристичному ринку», поданій до друку за матеріалами вище вказаної конференції.

Структура роботи визначена метою і завданнями дослідження, складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладено на 83 сторінках. Загальний обсяг роботи – 94 сторінки. Список використаних джерел налічує 64 позиції.

ВИСНОВКИ

В результаті розв'язання поставлених в роботі завдань було з'ясовано, що без інновацій та сучасних технологій туристичний бізнес не має шансів на виживання. Лише туристичні підприємства, які розуміють важливість інновацій та можуть успішно управляти різновекторними процесами, мають можливість протистояти конкуренції і залишатися на ринку протягом багатьох років.

Втілення інновацій у виробничий процес туристичного підприємства визнається як надзвичайно важлива стратегічна ініціатива, яка може сприяти досягненню високого рівня розвитку організації і встановленню конкурентної переваги. Зараз існує значна кількість інноваційних можливостей, і вибір правильних шляхів інноваційного розвитку є вирішальним.

Абсолютна більшість новітніх технологій пов'язана з мережею Інтернет та мобільними додатками, а основні послуги зводяться до можливості пошуку житла та місця харчування, бронювання квитків і складання маршрутів, встановлення комунікації з місцевими жителями, котрі розмовляють різними мовами, прокладання маршрутів та віртуальних екскурсій. Здається вже придумано усе, що може полегшити туристу організацію подорожі та зменшити можливі ризики. Втім щодня з'являються нові послуги та можливості для їх реалізації.

Можна припустити, що більшість цих новацій туристи використовують самостійно, а тому не потребують допомоги з боку туристичних підприємств, втім це не так. Більшість туристів діє наважання і лише згодом дізнається про втрачені можливості. Тому завданням туристичних підприємств є ознайомлення потенційних туристів з різноманітними сучасними сервісами, а по можливості, їх включення до свого туристичного продукту. Це однозначно призведе до покращення

результатів діяльності компанії, і навпаки – ігнорування інновацій веде до втрати прибутку та до можливого банкрутства.

З цієї причини варто ретельно вивчати інновації та оволодівати знаннями щодо їх класифікації, оскільки це допоможе більш детально визначити напрями інноваційного процесу, оцінити його ефективність, визначити організаційну структуру управління інноваціями, обрати засоби впровадження інновацій на ринку і провести їх реалізацію.

Аналізуючи інноваційні підходи до інформаційного забезпечення в туристичній галузі, можна констатувати, що туризм є вкрай різноманітною галуззю, яка не просто вимагає, але насамперед потребує застосування різних новітніх технологій. Цей спектр інновацій охоплює розробку спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації діяльності туристичних агентств і готелів, а також використання глобальної мережі Інтернет. Інформаційні технології відіграють важливу роль у сучасному суспільстві, впливаючи на стиль життя та роботу взагалі. Важливо розуміти, що суть новітніх технологій полягає не лише в їх застосуванні в компаніях, що працюють у сфері туризму, а також у впровадженні специфічних методів та інструментів обміну інформацією для управління туристичними об'єктами.

Інноваційні технології, які використовуються у сфері туризму, спільними зусиллями модернізують стандартні підходи до надання послуг, канали комунікації з клієнтами, а також асортимент послуг на ринку. Вони впливають на розширення функціоналу компаній та формують нові організаційні, технологічні та корпоративні навички працівників.

Україна має значні можливості для активного розвитку новітніх технологій у сфері туризму, навіть за наявності певних обмежень у їх впровадженні. Цей розвиток співпадає з інтеграцією внутрішнього туристичного сектору економіки України у європейський та світовий туристичний простір.

З початку 2020 р. серйозним викликом для туристичної індустрії стала пандемія COVID-19. З часу поширення захворювань у світі уряди різних країн активно вживали різноманітних заходів для уникнення великих фінансових втрат у сфері туризму, який є важливою складовою глобальної економіки. Попри це, туристичний сектор зазнав серйозніших втрат через пандемію, оскільки практично зупинив свою діяльність. Кількість міжнародних подорожей по всьому світу протягом 2020 – 2022 років зменшилася на 68%.

Обмеження на подорожі мали негативний вплив на готельний, ресторанний бізнес, пасажирські перевезення, авіацію, роздрібну торгівлю, розважальну індустрію та сферу культурної діяльності. З іншого боку, ці обмеження стимулювали попит на відпочинок у межах України. А отже, пандемія не тільки призвела до негативних наслідків для туризму, але й відкрила неочікувані нові можливості. Люди стали більше цікавитися та активніше подорожувати в межах країни, що відіграло ключову роль у збереженні та відновленні цієї галузі. Отримав новий імпульс для розвитку і віртуальний та інші види туризму, де використовуються новітні технології.

На жаль, повномасштабна агресія Росії проти України, що розпочалась 24 лютого 2022 р. зупинила цей процес, а надії на відновлення туристичної галузі пов'язані з перемогою українського народу у боротьбі за незалежність своєї країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ангелко І. В. Сьогодення та можливості розвитку туристичної галузі в Україні. *Український соціум*. Київ. 2018. № 2 (49). С. 71-79.
2. Андрощук О. Б. Інформаційні технології та їх вплив на розвиток суспільства. Київ: Інститут історії України НАНУ, 2018. С. 14-16.
3. Антоненко І. Б. Круїзний туризм в Україні: тенденції та перспективи розвитку. *Економіст*. 2016. № 3. С. 3-8.
4. Білоусов О. Є., Лугінін О. С., Морозова Л. В. Менеджмент туристичної галузі: підручник. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 580 с.
5. Божко Л. Д. Віртуальний туризм: сучасний стан та перспективи розвитку. *Культура України. Серія : Культурологія*. 2015. Вип. 49. С. 151-160.
6. Віртуальні тури в готельно-ресторанній сфері. URL: <http://topsite.in.ua/uslugisozdanie-saitov-v-mariupole/virtualnye-panoramy.html>
7. Внутрішній туризм в Україні. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/vnytrishniy-turyzm-v-ukrainiCOVID19/30726545.html>
8. Внучко С. І., Тимошенко Т. М. Covid-19 та соціальний діалог в туристичній галузі: практика ЄС та український реалії. Київ 2020. 28 с. URL: <http://eapcsf.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/COVID-19-TA-SOTSIAL%60NIYDIALOG-V-TURISTICHNIY-GALUZI-PRAKTIKA-YES-TA-UKRAYINS%60KIREALIYI.pdf>
9. Гадецька З. М. Сучасні мультимедійні засоби просування готельно-ресторанних та туристичних послуг. *Молодий вчений*. 2015. № 2 (6). С. 41-44.
10. Гоблик-Маркович Н. М., Ільтьо Т. І., Аналіз змін та актуальні проблеми щодо розвитку туризму. *Освіта і наука*. 2020. № 24. С. 16-22.
11. Голод А. П. Безпека місцевих туристичних систем: теорія, методологія: монографія. Львів: ЛДУФК, 2019. 350 с.

12. Головчан А. І. Теоретичні та методичні критерії підходу до систематизації зростання туризму в дестинаціях. *Вісник ДІТБ*. Київ. 2019. № 15. С. 139-145.
13. Гуменюк В. В. Роль держави в курортно-рекреаційній сфері: монографія. Київ. КНЕУ, 2018. 372 с.
14. Денисенко М. П. Сьогодення та можливості розвитку туризму в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. Київ. 2019. № 19. С. 23-28.
15. Державна служба статистики України. URL: <http://www.kiev.ukrstat.gov.ua/p.php3>
16. Дичковський С. І. Інкorporація віртуальних практик в систему віртуального туризму. *Культура і сучасність*. 2019. № 2. С. 16-24.
17. Жаліло Я. А., Филипенко С. В., Ковалівська А. О., Химинець В. Д. Розвиток туризму в Україні в епідеміологічних умовах: аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. 2019. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/turyzm-v-ukraini.pdf>
18. Жук І. З. Управління маркетинговою діяльністю суб'єктів туристичного бізнесу в Україні. Львів. ЛНУ. 2019. С. 20-23.
19. Жукавич І. А. Інновації та туризм: основні теоретичні та практичні аспекти. *Наука та наукознавство*. Київ. 2018. № 2 (95). С. 69-81.
20. Заворуєва О. С. Вплив туризму на світову економіку. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. Черкаси: ЧДТУ, 2017. Т. 1. С. 214-217.
21. Кавун Г. О. Інформаційне та комунікаційне забезпечення у туристичній діяльності: навч.-практ. посіб. Харків: ХНЕУ, 2018. 364 с.
22. Коркула О. І., Нікига О. В., Підвальна О. Г. Інноваційний розвиток функціонування регіональних туристичних систем. *Інноваційна економіка*. 2020. С. 98-104.

23. Кравчук А. О. Тенденції та перспективи розвитку сільського зеленого туризму в південному регіоні України. *Економіка та держава*. Київ. 2019. № 11. С. 68-72.
24. Кравчук А. О. Сучасний стан, а також перспективи розвитку сільського зеленого туризму: науково-виробничий журнал. Миколаїв. 2019. № 8. С. 69-73.
25. Крутик А. Б. Впровадження систем електронного бронювання і резервування. Київ. 2017. 87 с.
26. Кудла Н. Є. Сільський туризм: основні підприємництва та гостинності. Харків. 2017. 152 с.
27. Кудінова І. П. Туризм як фактор соціального та економічного розвитку та його інноваційні напрями. *Науковий вісник НУБіП України*. Київ. 2019. № 1. С. 50-57.
28. Литвин І. В. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в регіонію. Проблеми його розвитку в Україні. *Регіональна економіка*. 2020. № 2. С. 81-88.
29. Мальська М. П., Худяк В. В. Туристичний бізнес. Його теорія та практика. Київ. 2017. 368 с.
30. Мальська М. П., Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму. Київ. 2017. 244 с.
31. Мальська М. П., Мандрюк Н. Л. Основи маркетингу в туризмі. Київ. 2018. 336 с.
32. Мельниченко А. В. Інформаційна теорія розвитку технологій в туризмі: методологія, практика. Київ. КНЕУ. 2018. 493 с.
33. Мігус І. П. Управління системою економічної безпеки суб'єктів туристичної галузі: прийняття управлінських рішень в кризових умовах. Київ. 2020. № 11. С. 480-493.
34. Залежні від туризму країни Світу. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/424477/nazvano-najbilshzalezhni-vid-turyzmu-krayiny-na-yakomu-mistsi-ukrayina>

35. Ніколайчук О.О. Вплив зовнішніх чинників на розвиток підприємств в галузі туризму України. *Вісник ЗУНУ*. 2019. № 2 С. 100-112.
36. Оболонюк П. В., Балицька А. Є. Оцінка важливості туризму як одного із чинників економічного явища. *Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Харків. Оперативна інформація про поширення коронавірусної інфекції 2019-nCoV. 2020.: [URL: https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacijaproposhirennja-koronavirusnoi-infekcii2019-ncov](https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacijaproposhirennja-koronavirusnoi-infekcii2019-ncov)
37. Огієнко А. С., Саркісян Г. О. Формування інноваційних стратегій розвитку туристичного бізнесу в регіоні. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, Серія «Економічні науки»*. 2020. № 4 (частина 2). С. 122-189.
38. Освітня конвенція. URL: <https://www.ea.org.ua/>
39. Олійник В. В., Шикіна О. В. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму на території України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 14. С.487-490.
40. Офіційний сайт Державної Служби Статистики України. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publtur_u.html
41. Павленко Ф.А. Організація економічної інноваційної діяльності. навч. посібник. Київ. КНЕУ. 2016. 204 с.
42. Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні, 2020. URL:<http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/COVID-19-TASOTSIALNIY-DIALOG-V-TURISTICHTNIY-GALUZI-PRAKTIKA-YES-TA-UKRAYINSKI-REALIYI.pdf>
43. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія / за наук. ред. проф. Волошина І. М. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2019. 328 с.
44. Пилипенко Н. М. Внутрішній туризм в Україні. Молода спортивна наука України. Київ. 2019. С. 114-117.

45. Пішкова А. С. Паспорти здоров'я та сертифікати безпеки. Як епідемія корона вірусу змінить український туризм. URL: <https://ua.112.ua/statji/pasporty-zdorovia-tasertyfikaty-bezpeky-yak-epidemiia-koronavirusu-zminyt-ukrainskyi-turyzm-535865.html>
46. Погребняк Л. В., Гавришків Н. Б., Розвиток сільського туризму в Україні в період пандемії COVID-19. *Світова статистика в реальному часі*. 2020. URL: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>
47. Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності. Закон України від 05.12.2012 № 5460-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 19-20. Ст. 166.
48. Про інноваційну діяльність. Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 36. С. 266-268.
49. Прочан А. О. Вплив інформаційних технологій та надання туристичних послуг. *Формування ринкових відносин в Україні*. Київ. 2019. №7. С. 140-143.
50. Романенко О. Ж. Властивості новітніх інновацій в туризмі: практика та досвід. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 8. С. 5-9.
51. Саркісян Г. З., Любарев Ю. Й. Інноваційний вплив на регіональні туристичні ринки. *Вісник ХНАУ, Серія «Економічні науки»*. 2020. № 1. С. 166-176.
52. Саркісян Г. З. Інноваційні напрямки розвитку регіонального туризму. *Бізнес-Навігатор*. 2020. № 6. С. 54-62.
53. Семенов В. Ф. Керівництво місцевим розвитком туризму: навч. посіб. Одеса: ОДЕУ, 2018. 225 с.
54. Значення розвитку туристичного бізнесу: монографія / за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ. КНЕУ. 2020. 596 с.
55. Теперішні напрями розвитку міжнародного бізнесу та туризму в Україні: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. студ. молодих учених. Тернопіль: ЗУНУ, 2018. 207 с.

56. Сущенко Р. І. Карантин. Як світ рятує туристичну галузь. 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3090351-karantin-ak-svit-ratue-turisticnu-galuz.html>
57. Ткачук Л. М. Політична та географічна проблематика у дослідженнях туризму. *Економічна та соціальна географія*: наук. зб. Київ, КНЕУ, 2019. Вип. 2 (70). С. 32-39.
58. Укрінформ. Карантин. Як світ рятує туристичну галузь? URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3090351-karantin-ak-svit-ratue-turisticnu-galuz.html>
59. Укрінформ. ЗМІ: Пандемія започаткувала новий тренд у роботі та відпочинку – Workation. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-yakisnezhyttia/3220041-zmi-pandemia-zapocatkuvala-novij-trend-u-roboti-ta-vidpocinku-workation.html>
60. Україна: вплив COVID-19 на економіку і суспільство (бачення постпандемічного розвитку у 2020 – 2024 рр. очима експертів та молоді). Київ. 2020. С. 24-29.
61. COVID-19: як пом'якшити негативні наслідки пандемії на українському туристичному ринку? Вісник державної фіскальної служби України. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100017065-covid-19-yakpomyakshiti-negativni-naslidki-pandemiyi-na-ukrayinskomu-turistichnomu-rinku>
62. Залишайся вдома, що таке «staycation»? URL: <https://34travel.me/post/staycation>
63. Шацька З. Я., Акульчишин Р. І. Актуальні проблеми та перспективи розвитку сфери туризму в Україні. *Економіка і суспільство*. Київ. 2020. С. 699-705.
64. Шимановська-Діанич Л. М. Змістта особливості впровадження інноваційних напрямів розвитку у сферу туризму. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 6. С. 105-109.